

(א) [ע' מוס' ממורה י' ד"ה] איתמר, (ב) מדרש סה"א (ערכין ד' י"א), (ג) [ערכין ח' ג' ר"ע] הא' הוא וכו', (ד) [ויקרא כה', א] [שם כז, א] [שם], (ה) [ויקרא כז, א] [שם], (ו) [ויקרא כז, א] [שם] (ז) [ויקרא כז, א] [שם] (ח) [ויקרא כז, א] [שם] (ט) [ויקרא כז, א] [שם] (י) [ויקרא כז, א] [שם] (יא) [ויקרא כז, א] [שם] (יב) [ויקרא כז, א] [שם] (יג) [ויקרא כז, א] [שם] (יד) [ויקרא כז, א] [שם] (טו) [ויקרא כז, א] [שם] (טז) [ויקרא כז, א] [שם] (יז) [ויקרא כז, א] [שם] (יח) [ויקרא כז, א] [שם] (יט) [ויקרא כז, א] [שם] (כ) [ויקרא כז, א] [שם] (כא) [ויקרא כז, א] [שם] (כב) [ויקרא כז, א] [שם] (כג) [ויקרא כז, א] [שם] (כד) [ויקרא כז, א] [שם] (כה) [ויקרא כז, א] [שם] (כו) [ויקרא כז, א] [שם] (כז) [ויקרא כז, א] [שם] (כח) [ויקרא כז, א] [שם] (כט) [ויקרא כז, א] [שם] (ל) [ויקרא כז, א] [שם]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואידך הוה וכו' דמשמע לדבר: (ב) בא"ד כג' ז' וז"ל שנתמר ונתן את הערבך כני"ל: (ג) בא"ד חדא מנייהו נקט אלמא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואידך הוה וכו' וצ"ל דברא רב"א עיין בכורות דף לג ע"א מוס' ד"ה וכו':

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קיד.

עין משפט
נר מצוה

קמב א מ"י פ"ג מהל' ערכין הל' טו סמג עיין קל"א: קמב ב מ"י שם פ"ג הל' א: קמב ג מ"י שם הל' ד: קמב ד מ"י שם פ"ג הל' יד סמג שם: קמב ה מ"י שם הל' ה:

תורה אור השלם

- 1 השב תשיב לו את העבט בבא השמש ושכב בשלמתי וברבך ולך תהיה צדקה לפניי אלקיך: דברים כד יג 2 ואם קח הוא מערבך והעמידו לפני הבהן והעריך אתו הבהן על פי אשר תשיג יד הנהר יעריבו הבהן: ויקרא כו ח 3 ואכלת ושבעת וברכת את יי אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך: דברים ח י 4 ובי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך: ויקרא כה כה לה

הקדש שאין מחזירין אינו דין שאין מסדרין. וא"ת ערכין יוכיח שאין מחזירין ומסדרין ויש לומר דמה לערכין שהם קלים ואינן נוהגים אלא בצדק וצדק צדק ולא בטומטום ואנדרוגינוס ופחות מצד חדש אצל הקדש חל על כל דבר: ואידך הוה אגרון בכבודו הוא דאתא. וא"ת מ"מ יליף נמי דהיקשא למסדרין (א) דאין היקש למחלה ואין לומר דהיקשא משמע דלא אתא אלא לנדון בצדקו דכתיב נדר בערכך נפשות דמשמע (ב) דבר שהנפש תלוי בו אצל לנדר אחר לא הוקשו דהא צפרק שום היתומים (ערכין ד' ד"ה) אמרינן מנין שלא ישאל מרגלית לקלים פירוט אס אמר ערכי עלי ויש לו מרגלית שזה מנה וצמקום שעומדין אינה שזה אלא חמשים לפי שאין שם עשירים שיקנו אותה מנין שאין להעריכה אלא כג' ז' וז"ל שגאמר (ג) והיה ערכך ציוס ההוא כמו ששזה ציוס ההוא וצפ' השיג יד (שם דף י"א). אמרינן אתה הקשת הקדש לערכין לנדון בצדקו ולמרגלית לקלים והלא חד מניייהו אלמא לכל מילי מקשינן וצ"ל לומר דקצרה דק"ו מצטל הקישא כיון שנוכל להעמיד ההיקשא לדבר אחר (ד) כן משמע צפרק קמא דצמקום (דף י"א) דקאמר תנן התם ר"ע אומר כל הדמים שנכנסו להיכל לכפר פסולים וכו"ל חטאת בלנד ר' אליעזר אומר אף האשם שגאמר כחטאת כאשם ופרין בשלמא רבי אליעזר כדאמר טעמא אלא רבנן מאי טעמייהו אמר רבא אשם שנכנס דמו לפניס פסול לא מניית אמרת מק"ו כו' אלמא ק"ו מצטל הקישא דכחטאת כאשם כיון דאשם לאוקמא הקישא לדבר אחר וההיא דק"פ כל הצער (חולין דף קט"ו) דגמרי צער בחלצ אסור באכילה צ"ל דקדש קדש מאנשי קודש תהיון לי וגו'

איברא עליה קרמי משום שנאמר וְלֹךְ תהיה צדקה איבעיא להו מהו שיסדרו בבעל חוב מי גמר מיכה מיכה מערכין או לא ת"ש דשלה רבין באגרתו דבר זה שאלתי לכל רבותי ולא אמרו לי דבר ברם כך היתה שאלה האומר הרי עלי מנה לברק הבית מהו שיסדרו ר' יעקב משמיה (דבר פדא ור' ירמיה משמיה דאילפא אמרי ק"ו מבעל חוב ומה ב"ח שמחזירין (א) אין מסדרין הקדש שאין מחזירין אינו דין שאין מסדרין ור' יוחנן אמר נדר בערכך כתיב מה ערכין מסדרין (א) הקדש מסדרין ואידך הוה אגרון בכבודו הוא דאתא מה ערכין (ב) נידון בכבודו (א) הקדש נידון בכבודו ויסדרו בכ"ח ק"ו מערכין ומה ערכין ישאין מחזירין מסדרין בעל חוב שמחזירין אינו דין שמסדרין אמר קרא (א) ומך הוא מערכך הוא ולא ב"ח ואידך (ג) האיי עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו ויחזירו בהקדש קל וחומר מב"ח ומה בעל חוב שאין מסדרין מחזירין הקדש שמסדרין אינו דין שמחזירין אמר קרא ושכב בשלמתי וברכך יצא הקדש שאין צריך ברכה ולא והכתיב (א) ואכלת ושבעת וברכת וגו' אלא אמר קרא ולך תהיה צדקה מי שצריך צדקה יצא הקדש שאין צריך צדקה אשכחיה רבה בר אבוה לאליהו דקאי בבית הקברות של עובדי כוכבים א"ל מהו שיסדרו בכ"ח א"ל גמר מיכה מיכה מערכין גבי ערכין כתיב ואם מך הוא מערכך גבי ב"ח כתיב (א) וכי ימוך אחיך מנין

ואיסור הנאה חדא אצל הכא מודה דעדינן ק"ו למסדרין כיון דמתוקם היקש למילתא אחרימי ול"ע דהרבה מקומות צ"ל ובגמרא שרואה לעשות ק"ו וסותר אותו ע"י היקש או ג"ש אס' יש בכל מקום שלא נוכל לעמוד היקש או הג"ש לר"א וא"ת דאמרינן צפרק קמא (דף ד') ראש חמור זה הקדש ראש עבד זה הקדש הוא והקדש שותפין בו ולא אמר נידון בצדקו צפרק פריך לה ומשני כאן בקדשי מוצב כאן בקדשי צדק הביט דהכא מיירי בקדשי מוצב. ר"י:

מה ערכין נידון בכבודו. פי' צקונט' דדרשינן מנפשות וא"ת מה צריך קרא דמאי שגא ממוקין דאס קיטע ידו אומדין כמה הוא יפה צדו וכמה הוא יפה בלא יד וה"נ יש לנו לשום כמה הוא שזה באצור שהנשמה תלויה בו וכמה הוא שזה בלא ממנו דהיינו ערך כולו דאינו שזה כלום אס היה נוטל אותו אצור וי"ל דאמר צפרק האומר משקלי (ערכין דף י"א) דאין שמינ צפרקין אומד של נוקין אלא שמינ אותו כאליו היתה ידו מוכנת לרבו ראשון ולא כמו שנטלה לגמרי דאז מתגנה העבד ושוה הרבה פחות וה"נ אין שמינ באצור שהנשמה תלויה בו אי לאו דכתיב נפשות: מה ערכין שאין מחזירין מסדרין. וא"ת כיון שמסדרין ומניחין לו שיעור המפורש צמשה א"כ מה חזרה שייך דהרי מניחין לו לגמרי כדי לזכור ומה יחזיר לו עוד ואור"ת דכשנוטל ממנו צתורת פצעון אז מסדרין אצל כשנוטל צתורת משכון דחייבי ערכין ממשכנין אותו אז אין מסדרין ושייך חזרה:

ואידך עד שיהא במכותו בו. פירש צקונטרס דהיינו רבנן דמתני' ולפי' ר"ת דלקמן דרבנן דמתני' מני סברי דאין מסדרין ז"ל ואידך היינו הני דאיבעיא להו מהו שיסדרו צבעל חוב אי נמי צרייתא דתנא לעיל דמסדרין: במבורתו מתחילתו ועד סופו. למעוטי עני והעשיר וחזר והעני דנותן ערך עשיר כרבי יהודה דצפרק השיג יד (שם דף י"א):

מהו שיסדרו בבעל חוב. (א) פסק ר"ת דצפרק הישר דאין מסדרין צבעל חוב דהא רש"ג דמתני' מסיק לעיל דצבר דאין מסדרין צ"ל וק"ל (צ"ק דף ס"א). הלכה כרש"ג צמשתנו היכא דלא פסק גמרא כמאן דפליג עליה ולא מנינו בכל אמוראים דשמעתא שום אמורא סביר צהדיא שמסדרין ורבה צר אצוה דאמר ליה לאליהו מהו שיסדרו צבעל חוב וא"ל גמר מיכה מיכה מערכין נראה לר"ת דגרסינן מנין שמסדרין צבעל חוב כלומר מנליה למאן דלית ליה מסדרין וכן גרס צה"ג וכן נראה דאי כג' הספרים דקציה מהו שיסדרו צבעל חוב הוה ליה למימר מסדרין שהרי הטעם לא היה שואל אלא ודאי מנין גרס ועולם אין מסדרין ס"ל וצפ' השיג יד (ערכין ס"א) דפליגי רבי יהודה ורבנן צעני והעשיר וחזר והעני דר' יהודה סבר נותן ערך עשיר ומפרש בגמרא דטעמא דרבי יהודה משום דכתיב ואם מך הוא עד שיהיה במכותו מתחילתו ועד סופו מכלל דרבנן דפליגי עליה דרשי הוא ולא צבעל חוב דזוקא צפרקין מסדרין ולא צבעל חוב כדדריש לעיל ויחיד ורביס הלכה כרביס ויש לדחות דרשינן הוא ולא אשמו כדדרשינן לעיל ועוד הביא ראה דאמר צ"ק דצ"ק (דף י"א) ושם ד"ה אפילו מנייה ואפילו מן גלימא דעל כתפיה וכי תימא דהיינו שמפשיטין אותו גלימא דאלפא זוחא ויהבינן ליה גלימא אחרינא דחויא ליה הא ליכא מידי דלא חוי ליה כרש"ג דלעיל ועוד דפסיק רב אלפס צפרק שמה שרביס (שם דף ק"א). כר"ש דאמר כל ישראל בני מלכים ומיהו אמרינן התם דפסיק כר"ש ולא מטעמיה ורבנן דמתני' נמי מני סברי דאין מסדרין ומיירי

איברא עליה קרמי משום שנאמר וְלֹךְ תהיה צדקה איבעיא להו מהו שיסדרו בבעל חוב מי גמר מיכה מיכה מערכין או לא ת"ש דשלה רבין באגרתו דבר זה שאלתי לכל רבותי ולא אמרו לי דבר ברם כך היתה שאלה האומר הרי עלי מנה לברק הבית מהו שיסדרו ר' יעקב משמיה (דבר פדא ור' ירמיה משמיה דאילפא אמרי ק"ו מבעל חוב ומה ב"ח שמחזירין (א) אין מסדרין הקדש שאין מחזירין אינו דין שאין מסדרין ור' יוחנן אמר נדר בערכך כתיב מה ערכין מסדרין (א) הקדש מסדרין ואידך הוה אגרון בכבודו הוא דאתא מה ערכין (ב) נידון בכבודו (א) הקדש נידון בכבודו ויסדרו בכ"ח ק"ו מערכין ומה ערכין ישאין מחזירין מסדרין בעל חוב שמחזירין אינו דין שמסדרין אמר קרא (א) ומך הוא מערכך הוא ולא ב"ח ואידך (ג) האיי עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו ויחזירו בהקדש קל וחומר מב"ח ומה בעל חוב שאין מסדרין מחזירין הקדש שמסדרין אינו דין שמחזירין אמר קרא ושכב בשלמתי וברכך יצא הקדש שאין צריך ברכה ולא והכתיב (א) ואכלת ושבעת וברכת וגו' אלא אמר קרא ולך תהיה צדקה מי שצריך צדקה יצא הקדש שאין צריך צדקה אשכחיה רבה בר אבוה לאליהו דקאי בבית הקברות של עובדי כוכבים א"ל מהו שיסדרו בכ"ח א"ל גמר מיכה מיכה מערכין גבי ערכין כתיב ואם מך הוא מערכך גבי ב"ח כתיב (א) וכי ימוך אחיך מנין

ואיסור הנאה חדא אצל הכא מודה דעדינן ק"ו למסדרין כיון דמתוקם היקש למילתא אחרימי ול"ע דהרבה מקומות צ"ל ובגמרא שרואה לעשות ק"ו וסותר אותו ע"י היקש או ג"ש אס' יש בכל מקום שלא נוכל לעמוד היקש או הג"ש לר"א וא"ת דאמרינן צפרק קמא (דף ד') ראש חמור זה הקדש ראש עבד זה הקדש הוא והקדש שותפין בו ולא אמר נידון בצדקו צפרק פריך לה ומשני כאן בקדשי מוצב כאן בקדשי צדק הביט דהכא מיירי בקדשי מוצב. ר"י:

מה ערכין נידון בכבודו. פי' צקונט' דדרשינן מנפשות וא"ת מה צריך קרא דמאי שגא ממוקין דאס קיטע ידו אומדין כמה הוא יפה צדו וכמה הוא יפה בלא יד וה"נ יש לנו לשום כמה הוא שזה באצור שהנשמה תלויה בו וכמה הוא שזה בלא ממנו דהיינו ערך כולו דאינו שזה כלום אס היה נוטל אותו אצור וי"ל דאמר צפרק האומר משקלי (ערכין דף י"א) דאין שמינ צפרקין אומד של נוקין אלא שמינ אותו כאליו היתה ידו מוכנת לרבו ראשון ולא כמו שנטלה לגמרי דאז מתגנה העבד ושוה הרבה פחות וה"נ אין שמינ באצור שהנשמה תלויה בו אי לאו דכתיב נפשות: מה ערכין שאין מחזירין מסדרין. וא"ת כיון שמסדרין ומניחין לו שיעור המפורש צמשה א"כ מה חזרה שייך דהרי מניחין לו לגמרי כדי לזכור ומה יחזיר לו עוד ואור"ת דכשנוטל ממנו צתורת פצעון אז מסדרין אצל כשנוטל צתורת משכון דחייבי ערכין ממשכנין אותו אז אין מסדרין ושייך חזרה:

ואידך עד שיהא במכותו בו. פירש צקונטרס דהיינו רבנן דמתני' ולפי' ר"ת דלקמן דרבנן דמתני' מני סברי דאין מסדרין ז"ל ואידך היינו הני דאיבעיא להו מהו שיסדרו צבעל חוב אי נמי צרייתא דתנא לעיל דמסדרין: במבורתו מתחילתו ועד סופו. למעוטי עני והעשיר וחזר והעני דנותן ערך עשיר כרבי יהודה דצפרק השיג יד (שם דף י"א):

מהו שיסדרו בבעל חוב. (א) פסק ר"ת דצפרק הישר דאין מסדרין צבעל חוב דהא רש"ג דמתני' מסיק לעיל דצבר דאין מסדרין צ"ל וק"ל (צ"ק דף ס"א). הלכה כרש"ג צמשתנו היכא דלא פסק גמרא כמאן דפליג עליה ולא מנינו בכל אמוראים דשמעתא שום אמורא סביר צהדיא שמסדרין ורבה צר אצוה דאמר ליה לאליהו מהו שיסדרו צבעל חוב וא"ל גמר מיכה מיכה מערכין נראה לר"ת דגרסינן מנין שמסדרין צבעל חוב כלומר מנליה למאן דלית ליה מסדרין וכן גרס צה"ג וכן נראה דאי כג' הספרים דקציה מהו שיסדרו צבעל חוב הוה ליה למימר מסדרין שהרי הטעם לא היה שואל אלא ודאי מנין גרס ועולם אין מסדרין ס"ל וצפ' השיג יד (ערכין ס"א) דפליגי רבי יהודה ורבנן צעני והעשיר וחזר והעני דר' יהודה סבר נותן ערך עשיר ומפרש בגמרא דטעמא דרבי יהודה משום דכתיב ואם מך הוא עד שיהיה במכותו מתחילתו ועד סופו מכלל דרבנן דפליגי עליה דרשי הוא ולא צבעל חוב דזוקא צפרקין מסדרין ולא צבעל חוב כדדריש לעיל ויחיד ורביס הלכה כרביס ויש לדחות דרשינן הוא ולא אשמו כדדרשינן לעיל ועוד הביא ראה דאמר צ"ק דצ"ק (דף י"א) ושם ד"ה אפילו מנייה ואפילו מן גלימא דעל כתפיה וכי תימא דהיינו שמפשיטין אותו גלימא דאלפא זוחא ויהבינן ליה גלימא אחרינא דחויא ליה הא ליכא מידי דלא חוי ליה כרש"ג דלעיל ועוד דפסיק רב אלפס צפרק שמה שרביס (שם דף ק"א). כר"ש דאמר כל ישראל בני מלכים ומיהו אמרינן התם דפסיק כר"ש ולא מטעמיה ורבנן דמתני' נמי מני סברי דאין מסדרין ומיירי

קיד: המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא

א) יבמות ס"א... ג) כריתות
ד) י"ג ע"י חוס' כבודות
ה) ד"ה אפילו... ז) נעיל
ו) ע"ש... ח) מלכ"ס א
ט) ו' בנמדר כה'
י) מלכ"ס א... יא) נדרים
יב) ט' נדרות י"ט...
יג) מלכ"ס א... יד)
טו) נדרשאות... טז) לאו כהן
יז) וע' חוס' מולין ק'
יח) ד"ה דמקן.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה מהו שיקרו
ו' לא ידע דהו' עמא
משום דבני מלכ"ס
אלא ליתא דלא חזי
ליה: (ב) ב"ד דהוי הוה
מדמי ליה (והוה לו להשיב
אין מסדרין). ת"ח ו' ו' ג'
כ"א והיה לו להשיב
מסדרין אלא סבר אין
מסדרין טו':

גליון הש"ס

גמ' הא עשיר שביב באי
קאמר. עין כבודות דף קה
ע"כ חוס' ד"ה אפי':
רש"י ד"ה באי קאמר
וב' והוי הוא רביה. עין
לעיל דף קד ע"כ חוס' ד"ה
ולא: תוס' ד"ה מהו וכו'
וכן מציינו בשו"ת קובר
את ר"ע נמדרש יקוטו
משל [רמז מתקמ"ד]
בפסוק חכמות נשים בנתה
במה:

לענין רש"י

אישקושי"ט. יעני' (אח)
בלחמין.

ערום דבר. בשעה שאמה מדבר בו לא יראה כך ערות דבר ש"מ
אין אדם מנכך כשהוא ערום ותורס בעי זרקה. והאי דבעי מיניה
לענין תורס דהתם תנן (תרומוס פ"א מ"ו) אין מגביהין תרומה
ערום: לאו כהן מר. דאיכא למ"ד דליליהו הוא פינתס דכתיב
זיה קנא קנאתי וכן צפינתס בקנאו
את קנאתי: אין מטמאין. דגבי אהל
כתיב אדם (במדבר יט) אדם כי
ימות צהלה: בארבעה לא מלינא.
בגירסא דארבעה סדרין כגון מועד
ישועות נשים שהן נוהגות בזמן הזה
כזומן הצית וקדשים נמי דכתיב
ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ואמרי
(מנחות דף קי). אלו תלמידי חכמים
העוסקין בהלכות עבודה בכל מקום
מעלה עליהן הכתוב כאלו מקריבין
אותן צבית המקדש: צשיטא מלינא.
בממיה. זרעים אינו נוהג צהלה
לארץ וכן טהרות: ספי לקוט: טרפי.
עלין: נפץ. אשקושי"ט בלע"ז: ספט
גלימא. נקטט ריח מתוך העלין לתוך
טלית וקלטה טליתו את הריח: וצניס.
לגלימא צי"צ אלפי דינרי: לא תשכב
צענטו. הא עשיר שביב צענטו:
מאי קאמר. וכי צשציל שהו' עשיר
המירו לשכב על טליתו * והרי הוא
רצית אללו שיסתמש במשכבו חסם:
הכי קאמר לא תשכב ועצטו צידך.
אלא השיבנו לו כצוא השמש דכתיב
השז ששיז לו את העצטו כצוא
השמש: ה"ג המלוה את חבירו אינו
רשאי למשכנו ואינו חייב להחזיר לו:
ועוצר בכל השמות הללו. השז ששיז
ולא תשכב צענטו ועד זא השמש
תשיצו לו: מאי קאמר. דקמיני אינו
חייב להחזיר לו ועוד הדר תני עוצר
בכל השמות הללו (ועוצר בכל השמות
הללו) השז ששיז לא תשכב צענטו
ועד זא השמש תשיצו: אסיפא.
חס לא החזיר: וכנא אמר הכי קאמר
וכו'. לא טעי תנא צמאי דלתנייה
חייב להחזיר לאוספי ולמימר אינו
חייב להחזיר אלא ודאי אינו חייב
להחזיר נמי חתנייה והכי קאמר וכו'
ושכח וחיסר ודילג ממייצ להחזיר
באינו חייב להחזיר: שמשכנו שלא
בשעת הלוואה. צבית דין: אכל
משכנו בשעת הלוואה. שהציר לו
משכנו: אינו חייב להחזיר. דקראי
בחוכלו לאחר הלוואה כתיב דהיכא
דאתייה ניהליה לאו חוכלו הוא:
ארישא. אמשכנו שלא בשעת
לו את העצטו: שומטו. מלוה מעל גבי בניו ואין נעשה אללו
כשאר מטלטלים שהן דלא משמעדי לצ"ח דיחין דמשכניה קנייה:
למה

ומיירי צבא ליטול צתורת משכון דרצנן סברי שמחזירין לו כל ימי
חיו ורש"ג סבר דאחר שלשים יום מוכרו אכל היכא דנטל צתורת
בציה יכול למוכרו מיד ולא יקדו כלל וא"ת אמאי לא מייתי
מרש"ג דאין מסדרין ויש לומר דסבר גמרא דשקלינן מידי דלא
חזי ליה ויהינן ליה מידי דחזי ליה
כמו שלמעלה לא היה יודע הגמרא
ואע"ג ששינו דרש"ג מתיר בלוק
לא ידע דהוי טעמא (א) דליכא מידי
דחזי ליה ומר' עקיבא ור' שמעאל
דאמרי (נעיל דף ק"ג): כל ישראל
דחזין לאותה אינטלא אין להוכיח
דסבירא להו מסדרין דמיירי דגבה
צתורת משכון דמ"ק סבר דמפשיטין
אותה אינטלא בת מאה מנה ונותנין
העצטו בכל יום ויום והמותר יהיה
לו למלוה צתורת משכון ולא יחזיר
אותו כלל ורבי עקיבא ור' שמעאל
סברי דמן הטובה עושה השבת
העצטו אכל צתורת גציה לא הדר
כלל ומדמסדר ליה אליה מיכה מיכה
לא בעי למיפסט אפילו גרס מהו
שיקדו משום דליליהו דחזי הוה
מדחי ליה (ט) והיה לו להשיב אין
מסדרין מדע שהרי השיב לו קברי
עוצדי כוכבים אינם מטמאים צהלה
כר"ש בן יוחי אע"ג דלא קי"ל כוותיה
אלא כרש"ג דמתני' דלהלות דאסר
מדורות עוצדי כוכבים משום אהל
וטעמיה דליליהו משום דרוב אריות יש
צתורת טפח ויש מקום שלא גזרו
כגון (ט) לצאת לקראת מלכ"ס ויפול צו
וכן מצינו כשהיה קוצר את ר"ע היה
דוחה שאמר ליה וכי אינך כהן אמר
ליה דליקיס אין מטמאין ודחה אותו
כן משום כבודו דר"ע ועיקר טעמו
היה לפי שהיה מת מזה לפי שהיו
יראים לקצרו שהיה מהרוגי מלכות
וכן נמנא צתוצת גאון שכתב שיש
בסדר אליהו רבה שחלקו עליו יש
אומרים שהיה מצני בני צניה של
לאה ואמר להם איני אלא מזרעה
של רחל וא"כ לא היה כהן וכאן
אומר שכהן היה ומסיים התם אמרו
לו תן סימן לדברך אמר להן כך
כתוב יחסוסו של צנימין ויערשיה
ואליה וזכרי בני ירוס אמרו לו
לא כך אמרת לאותה יאלמנה ע' עשי
לי משס עוגה קטנה (א) ולך ולצנך
תעשה צתצרוניה ולא כהן אתה פי'
לפי שכהן הוא היה רואה ליטול חלה
תחילה אמר להם אותו יתנוק משיח
צן יוסף היה ורמז רמזיה לעולם
שאני צא תחילה וצאותה תשובה

מצינו לערום שלא יתרום דכתיב ואלא יראה
בך ערות דבר אמר ליה לאו כהן הוא מר
מאי טעמא קאי מר בבית הקברות א"ל לא
מתני מר טהרות דתניא (ר"ש בן יוחי אומר
בבביריהו של עובדי כוכבים אין מטמאין
שנאמר (א) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם
אתם קרויין אדם ואין עובדי כוכבים קרויין
אדם אמר ליה בארבעה לא מצינא בשיטא
מצינא א"ל ואמאי אמר ליה דהיקא לי
מילתא דבריה ועייליה לגן עדן אמר ליה
פשוט גלימך ספי שקול מהני טרפי ספא
שקל כי הוה גפיק שמע דקאמר מאן קא אכיל
לעלמיה כרבה בר אבוח נפין שדגרו אפילו
הכי אתייה לגלימיה סחט גלימא ריחא זבניה
בתריסר אלפי דינרי פלגינהו לחתנוותיה ת"ר
ואם איש עני הוא לא תשכב בעבוטו (א) הא
עשיר שביב מאי קאמר אמר רב ששת הכי
קאמר ואם איש עני הוא לא תשכב ועבוטו
אצלך הא עשיר שביב ועבוטו אצלך ת"ר
המלוה את חבירו אינו רשאי למשכנו ואינו
חייב להחזיר לו ועובר בכל השמות הללו
מאי קאמר אמר רב ששת הכי קאמר
המלוה את חבירו אינו רשאי למשכנו ואם
משכנו חייב להחזיר לו ועובר בכל השמות
הללו אסיפא רבא אמר הכי קאמר המלוה
את חבירו אינו רשאי למשכנו ואם משכנו
חייב להחזיר לו בבמה דברים אמורים
שמשכנו שלא בשעת הלוואתו אבל משכנו
בשעת הלוואתו אינו חייב להחזיר לו ועובר
בכל השמות הללו ארישא תני רב שיובי
קמיה דרבא ע'ד בא השמש תשיבנו לו זו
כסות לילה השב תשיב לו את העבוט
כבוא השמש זו כסות יום אמר ליה דיממא
בליליא למה לי ודליליא ביממא למה לי
אמר ליה איסמייה אמר ליה הכי קאמר
עד בא השמש תשיבנו לו זו כסות יום
שניתנה לחבול בלילה השב תשיב לו את
העבוט כבוא השמש זו כסות לילה שניתנה
לחבול ביום אמר ר' יוחנן (א) משכנו ומת
שומטו מעל גבי בניו מיתבי אמר ר' מאיר וכי
מאחר שממשכנין למה מחזירין למה מחזירין
רחמנא אמר אהדר אלא מאחר שמחזירין
למה

זידו עד צא השמש ויקח לו ממנו: זה כסות לילה. לקמן פריך דלילה
לאהדורי ליה ציממא למה לי: כנא השמש. צלילה החזירו לו:
איסמייה. אסיר צרייתא זו מסדר משנתי: אמר ליה לא. תסמייה דהא
כסות לילה וכסות יום דקאמר לאו תשמיש יום ותשמיש לילה קאמר
אלא כסות העשויה למשכן צלילה וכסות העשויה למשכן ציום
קאמר והכי קאמר עד צא השמש תשיצו לו וכנא השמש מטלנו
זה כסות יום ולימדך הכתוב שניתנה לו רשות לחוכלה צלילה
ולענין חבלה קרי ליה כסות לילה: משכנו ומס. לזה לאחר שהשיב
לו את העצטו: שומטו. מלוה מעל גבי בניו ואין נעשה אללו
כשאר מטלטלים שהן דלא משמעדי לצ"ח דיחין דמשכניה קנייה:
למה

ה"ג דתניא ר' שמעון [בן יוחי] אומר. לאינה משנה צשום מקום ועוד דמשניות אף של זרעים וטהרות היו שגורות להם
דמשמע צכמה (א) דוכתיב והא דקאמר בארבע לא מלינא היינו צתוספתא:

מצינו לערום שלא יתרום דכתיב ואלא יראה
בך ערות דבר אמר ליה לאו כהן הוא מר
מאי טעמא קאי מר בבית הקברות א"ל לא
מתני מר טהרות דתניא (ר"ש בן יוחי אומר
בבביריהו של עובדי כוכבים אין מטמאין
שנאמר (א) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם
אתם קרויין אדם ואין עובדי כוכבים קרויין
אדם אמר ליה בארבעה לא מצינא בשיטא
מצינא א"ל ואמאי אמר ליה דהיקא לי
מילתא דבריה ועייליה לגן עדן אמר ליה
פשוט גלימך ספי שקול מהני טרפי ספא
שקל כי הוה גפיק שמע דקאמר מאן קא אכיל
לעלמיה כרבה בר אבוח נפין שדגרו אפילו
הכי אתייה לגלימיה סחט גלימא ריחא זבניה
בתריסר אלפי דינרי פלגינהו לחתנוותיה ת"ר
ואם איש עני הוא לא תשכב בעבוטו (א) הא
עשיר שביב מאי קאמר אמר רב ששת הכי
קאמר ואם איש עני הוא לא תשכב ועבוטו
אצלך הא עשיר שביב ועבוטו אצלך ת"ר
המלוה את חבירו אינו רשאי למשכנו ואינו
חייב להחזיר לו ועובר בכל השמות הללו
מאי קאמר אמר רב ששת הכי קאמר
המלוה את חבירו אינו רשאי למשכנו ואם
משכנו חייב להחזיר לו ועובר בכל השמות
הללו אסיפא רבא אמר הכי קאמר המלוה
את חבירו אינו רשאי למשכנו ואם משכנו
חייב להחזיר לו בבמה דברים אמורים
שמשכנו שלא בשעת הלוואתו אבל משכנו
בשעת הלוואתו אינו חייב להחזיר לו ועובר
בכל השמות הללו ארישא תני רב שיובי
קמיה דרבא ע'ד בא השמש תשיבנו לו זו
כסות לילה השב תשיב לו את העבוט
כבוא השמש זו כסות יום אמר ליה דיממא
בליליא למה לי ודליליא ביממא למה לי
אמר ליה איסמייה אמר ליה הכי קאמר
עד בא השמש תשיבנו לו זו כסות יום
שניתנה לחבול בלילה השב תשיב לו את
העבוט כבוא השמש זו כסות לילה שניתנה
לחבול ביום אמר ר' יוחנן (א) משכנו ומת
שומטו מעל גבי בניו מיתבי אמר ר' מאיר וכי
מאחר שממשכנין למה מחזירין למה מחזירין
רחמנא אמר אהדר אלא מאחר שמחזירין
למה

זידו עד צא השמש ויקח לו ממנו: זה כסות לילה. לקמן פריך דלילה
לאהדורי ליה ציממא למה לי: כנא השמש. צלילה החזירו לו:
איסמייה. אסיר צרייתא זו מסדר משנתי: אמר ליה לא. תסמייה דהא
כסות לילה וכסות יום דקאמר לאו תשמיש יום ותשמיש לילה קאמר
אלא כסות העשויה למשכן צלילה וכסות העשויה למשכן ציום
קאמר והכי קאמר עד צא השמש תשיצו לו וכנא השמש מטלנו
זה כסות יום ולימדך הכתוב שניתנה לו רשות לחוכלה צלילה
ולענין חבלה קרי ליה כסות לילה: משכנו ומס. לזה לאחר שהשיב
לו את העצטו: שומטו. מלוה מעל גבי בניו ואין נעשה אללו
כשאר מטלטלים שהן דלא משמעדי לצ"ח דיחין דמשכניה קנייה:
למה

ה"ג דתניא ר' שמעון [בן יוחי] אומר. לאינה משנה צשום מקום ועוד דמשניות אף של זרעים וטהרות היו שגורות להם
דמשמע צכמה (א) דוכתיב והא דקאמר בארבע לא מלינא היינו צתוספתא:

קבוא א מיי פ"ד מהל'
תרומות הל' ד:
קבוא ב מיי פ"א מהל'
טומאת מת הל' י'
ו' ו' מהל' אכל הל' ג':
קבוא ג ד ה מיי פ"ג
מהל' מלוה וזה
הלכה ה סמך לאין קפא
טושע' ח"מ ס' לו פטי'
טו:
קב ו מיי שס הל' ו ועין
שס טושע' שס ספף
טו:

תורה אור השלם

1 כי יי אלהיך מתהלך
בקרב מחנהך להצילך
ולתת איביך לפניך ותהיה
מתוך קדוש ולא יראה
בך ערות דבר ושב
מאחריך: דברים כג טו
2 ואתן צאני צאן
מרעיתי אדם אתם אני
אלהיכם ואם אדוני יי
יחזקאל לו לא
3 ואם איש עני הוא לא
תשכב בעבוטו:
דברים כד יב
4 אם חבל תחבל שלמת
רעך עד בא השמש
תשיבנו לו:
שמות כב כה
5 השב תשיב לו את
העבוט כבא השמש
ושכב בשלמתו וברך
ולך תהיה צדקה לפני יי
אלהיך: דברים כד יג

מוסף רש"י

אין מטמאין. את המהלי
עליהם (יבמות ס"א). אתם
קרויין אדם. וגיב טומאת
אהל כמי אדם כי ימות
באהל (שם). משכנו.
והשיב לו את העבוט. ומת.
הלוה. שומטו. המלוה,
מעל גבי בניו. ולא היו
כשאר מטלטלי דתמי דלא
דמשמעדי לבעל חוב. דיחין
דמשכניה קנייה כי דדייה
לנוביה (נעיל קד.).